

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3466/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Galambos Károly) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 46.Pk.500.115/2020/28-II. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény I. cikk (1), (3) és (4) bekezdése; II. cikke; IV. cikk (1) bekezdése; VI. cikk (1) és (2) bekezdése, XV. cikk (1) és (5) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az édesapa a gyámhatóság határozataival előírt kapcsolattartás pótlása, valamint kapcsolattartás végrehajtása iránt indított eljárást. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 46.Pk.500.115/2020/28-II. számú végzésével az eljárást részben megszüntette, valamint elrendelte a három alkalommal elmaradt folyamatos kapcsolattartások végrehajtását.
- [3] A PKKB végzésének indokolása szerint (8–9. oldalak) a bíróság meghallgatta az érdekelt gyermeket és nem állapította meg az édesanya befolyásolását a kapcsolattartás elmaradásában. A kiskorú arról is nyilatkozott a bíróságnak, hogy miért nem szeretne az édesapával kapcsolatot tartani. A PKKB indítvánnyal támadott döntésében a kapcsolattartás végrehajtására való kötelezés indokolásaként úgy fogalmazott: „ameddig a jogerős ítélet szerint kell megvalósulnia a kapcsolattartásnak, addig az anyának kötelessége akár a kiskorú gyermeket akarata ellenére is felkészíteni a kapcsolattartásra” (indokolás 9. oldal utolsó előtti bekezdése).
- [4] E végzés ellen az indítványozó és kiskorú gyermeke fellebbezést nyújtott be. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzésével a gyermek mint az eljárásban érdekelt fellebbezését hivatalból visszautasította, az édesanya fellebbezése nyomán eljárva pedig az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [5] 2. Az indítványozó (kérelmezett) ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amelyben elsősorban azért állította a támadott végzések alaptörvény-ellenességét, mert őt tették „felelőssé” a kapcsolattartások elmaradásában, ez álláspontja szerint emberi méltósághoz való jogát sérti (Alaptörvény II. cikke). Meglátása szerint a gyermek akaratát a kapcsolattartással összefüggésben figyelembe kellett volna venni az eljárásban, és a gyermek véleménye miatt nem lehet őt kötelezni a kapcsolattartás végrehajtására. Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését megjelölve hivatkozott a bíróságok *contra legem* jogalkalmazására, és arra, hogy a másodfokú bíróság „anyagi jogi értelemben” nem vizsgálta a benyújtott fellebbezését, valamint nem értékelte az apa „visszaélésszerű” magatartását.
- [6] A főtítkár hiánypótlási felhívására közölt válaszában hivatkozott továbbá az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a megelőző kapcsolattartások során „a gyermeket ért bántalmazást”.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, és a következőket állapította meg.
- [8] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a másodfokú végzést az indítványozó jogi képviselője 2021. február 4-én töltötte le, az alkotmányjogi

panaszt pedig 2021. április 6-án, vagyis határidőben nyújtotta be elektronikusan a bírósághoz. A Fővárosi Ítéltábla döntése alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó édesanya a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt eljárás kérelmezettjeként érintettnek minősül.

- [9] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikkére vonatkozó gyakorlata értelmében „az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései az állam kötelezettségeit határozzák meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezések vonatkozásában sincs helye alkotmányjogi panasznak” {3231/2014. (IX. 22.) AB végzés [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [32]; 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése pedig államcél fogalmaz meg, amelyből a családok, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők védelmére irányuló állami kötelezettség ered. Az Alaptörvény e rendelkezésére, mivel nem az Alaptörvényben biztosított jogról rendelkezik, így alkotmányjogi panaszindítványt nem lehet alapítani {3127/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]; 18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [10] 3.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek az alábbiak szerint részben tesz eleget. Az indítvány a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó mint kérelmezett kötelezése a kapcsolattartás végrehajtására); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket (a PKKB 46.Pk.500.115/2020/28-II. számú végzése, a másodfokú bíróság 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) és (2) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt a PKKB végzésére is kiterjedően.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján az indítványnak – többek között – indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Az Alkotmánybíróság által vizsgálható alkotmányossági kérdés [Abtv. 52. § (2) bekezdés] meghatározásához szükséges tehát, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támadott bírói döntés között szerinte fennálló ellentétet alkotmányjogilag is értékelhető érvekkel alátámassza.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikkének, IV. cikk (1) bekezdésének, VI. cikk (1) és (2) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XVI. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére vonatkozó kifejezett indokolást nem adott elő, az indítványban felsorolt, alapjogok alkotmányos tartalmára az indítványozó nem hivatkozott, és nem is volt figyelemmel. Ilyen irányú indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség [lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [13] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt vizsgálva az Alkotmánybíróság a következőket hangsúlyozza. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése „egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a tisztességes eljárás (*fair trial*) „egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [47]} Ezen túl, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó részjogosítványok részleteit is kifejtette már az Alkotmánybíróság

gyakorlata. Jelen alkotmányjogi panasz – a 6/1998. (III. 11.) AB határozat, valamint a 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat megjelölésén túl – e gyakorlathoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását a *fair* bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben indokolná.

- [15] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség feltételének [Abtv. 29. § második feltétele] vizsgálata körében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [16] Előjáróban az Alkotmánybíróság utal a következő gyakorlatára: a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbírság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [17] Jelen ügyben az eljáró PKKB és másodfokú bíróság végzéseikben foglalt döntéseik indokát adták. A PKKB az eljárási normában biztosított eszköz (gyermek meghallgatása) útján feltárta a kapcsolattartás elmaradása mögött húzódó körülményeket. Ezt követően a felek figyelmét felhívta arra, hogyan rendezhető a jog eszközével a közöttük fennálló ellentét (kapcsolattartás újraszabályozása iránti per kezdeményezése).
- [18] A kapcsolattartás pótlását elrendelő bírói döntés tehát tartalmaz a gyermek érdekét értékelő és figyelembe vevő irányú indokolást. A bírói döntések indokolási hiányosságaira való indítványozói hivatkozás nem elegendő érv a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merült fel, az eljáró bíróságok határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [20] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [21] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, valamint nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/955/2021.

• • •